

REFERENCES

Framework Directive 2005/32/EC for the setting of eco-design requirements for energy using products (EuP). EC (2005).

"Otchet o funktsionirovanii EES Rossii v 2011 godu" [The report on the functioning of UES of Russia in 2011]. http://so-ups.ru/fileadmin/files/company/reports/disclosure/2012/ues_rep2011.pdf

"Oblastnaia dolgosrochnaia tselevaia programma energosberezheniia i povysheniia energeticheskoy effektivnosti v Rostovskoy oblasti na period do 2020 goda" [Regional long-term program of energy conservation and energy efficiency in the Rostov region in 2020]. *Postanovlenie Administratsii Rostovskoy oblasti* № 186., 2010.

Olenev, N., and Mollaverdi, N. "A Normative Dynamic Model of Regional Economy". *International Journal of Industrial Engineering & Production Research*, vol. 22, no. 2 (2011): 99-105.

Panchenko, A. S., Tiaglov, S. G., and Boev, V. Yu. "Sistema otsenki funktsionirovaniia proizvodstvennoy sfery regiona: osnovnye napravleniia i problemy formirovaniia v sovremennykh usloviakh" [The system of evaluation of the functioning of the production sphere of the region: the main trends and challenges in the formation of the modern world]. *TERRA ECONOMICUS*, vol. 9, no. 4(2) (2011).

Regiony Rossii. *Sotsialno-ekonomicheskie pokazateli. 2011* [Regions of Russia. Socio-economic indicators, 2011]. Moscow: Rosstat, 2011.

"Spravochnyy dokument po nailuchshim dostupnym tekhnologiiam obespecheniia energoeffektivnosti" [Reference document on best available techniques for energy efficiency]. <http://14000.ru/projects/energy-efficiency/EnergyEfficiency2012RUS.pdf>

Vidiapin, V. I., and Stepanov, M. V. *Regionalnaia ekonomika* [The regional economy], 2007.

УДК 504.33+ 338.24

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

ХИМИНЕЦЬ В. В.

УДК 504.33+ 338.24

Химинець В. В. Організаційно-інституційні механізми забезпечення сталого розвитку Карпатського регіону

Здійснено аналіз еколого-економічних проблем Карпатського регіону. Розглянуто основні еколого-економічні механізми реалізації концепції сталого розвитку Карпатського регіону. Обґрунтовано актуальність і важливість активного й ефективного міжобласного еколого-економічного співробітництва на території Карпатського регіону. Оцінюючи екологічну ситуацію, автор показує, що для всіх областей Карпатського регіону характерними є істотна антропогенна трансформованість ландшафтів і значна забрудненість середовища.

Ключові слова: сталий розвиток, Карпатський регіон, еколого-економічні проблеми, механізми запровадження та стимулювання сталого розвитку.

Рис.: 1. **Бібл.:** 9.

Химинець Володимир Васильович – кандидат економічних наук, доцент, кафедра міжнародних економічних відносин і міжнародного бізнесу, Ужгородський національний університет (вул. Підгірна, 46, Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна)

E-mail: khiminets@rambler.ru

УДК 504.33+ 338.24

Химинец В. В. Организационно-институционные механизмы обеспечения устойчивого развития Карпатского региона

Осуществлен анализ эколого-экономических проблем Карпатского региона. Рассмотрены эколого-экономические механизмы реализации концепции устойчивого развития Карпатского региона. Обоснована актуальность и важность активного и эффективного межобластного эколого-экономического сотрудничества на территории Карпатского региона. Оценивая экологическую ситуацию, автор показывает, что для всех областей Карпатского региона характерна существенная антропогенная трансформированность ландшафтов и значительная загрязненность среды.

Ключевые слова: устойчивое развитие, Карпатский регион, эколого-экономические проблемы, механизмы внедрения и стимулирования устойчивого развития.

Рис.: 1. **Библ.:** 9.

Химинец Владимир Васильевич – кандидат экономических наук, доцент, кафедра международных экономических отношений и международного бизнеса, Ужгородский национальный университет (ул. Подгорная, 46, Ужгород, Закарпатская обл., 88000, Украина)

E-mail: khiminets@rambler.ru

UDC 504.33+ 338.24

Himinets V. V. Organisational and Institutional Mechanisms of Provision of Stable Development of the Carpathian Region

The article conducts analysis of ecological and economic problems of the Carpathian region. It considers ecological and economic mechanisms of realisation of the concept of stable development of the Carpathian region. It justifies urgency and importance of active and effective inter-oblast ecological and economic co-operation in the territory of the Carpathian region. It assesses the ecological situation and shows that a considerable anthropogenic transformation of landscapes and major environment pollution is characteristic for all oblasts of the Carpathian region.

Key words: stable development, Carpathian region, ecological and economic problems, mechanisms of introduction and stimulation of stable development.

Pic.: 1. **Bibl.:** 9.

Himinets Vladimir V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of International Economic Relations and International Business, Uzhgorod National University (vul. Pidgirna, 46, Uzhgorod, Zakarpatska obl., 88000, Ukraine)

E-mail: khiminets@rambler.ru

Розв'язати створені людством упродовж тисячоліть проблеми через розробку і впровадження екологічно чистих і ресурсозберігаючих технологій вже неможливо. Зумовлено це тим, що за останні десятиліття внаслідок демографічного вибуху і зростанню урбанізованих потреб кожної людини загальна величина природної продукції, яку споживає людство, зростає в десятки, а в окремих випадках – у сотні разів. У той же час можливості природи – вичерпні.

У зв'язку з цим настав час докорінної зміни пріоритетів економічного розвитку – висхідний розвиток регіонів стає не стільки інструментом забезпечення загальнонаціонального добробуту, скільки стратегічною метою при забезпеченні сталого розвитку.

Теоретико-методологічні аспекти механізмів, спрямованих на реалізацію концепції сталого розвитку, висвітлено в наукових працях українських (З. С. Варналія, З. В. Герасимчук, С. І. Дорогунцова, А. Г. Мельника, Т. Л. Миронової, Г. В. Саєнка, Д. М. Стеценка, В. М. Трегубчука, Ю. Ю. Туниці та ін.) і зарубіжних (Роберта Костанзи, Германа Дейлі, Джоша Фарлея та ін.) учених. Однак до цього часу не створено науково-методологічних засад щодо механізмів реалізації сталого розвитку на регіональному рівні, відсутні чіткі програми дій владних структур, спрямовані на реалізацію концепції сталого розвитку.

Метою статті є аналіз основних еколого-економічних і соціальних проблем, розробка на цій основі механізмів запровадження та стимулювання сталого розвитку Карпатського регіону України.

Карпатський регіон (Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська і Чернівецька області) займає площу в 56,6 тис. км² (або 9,4% території України), де проживають 6,5 млн осіб (або 12% її населення). Значну частину цієї території займають Українські Карпати – унікальна гірська екосистема на заході нашої держави.

Еколого-економічні проблеми. Оцінка екологічної ситуації показує, що для всіх областей Карпатського регіону характерними є істотна антропогенна трансформація ландшафтів і значна забрудненість середовища. Хоча, на відміну від інших регіонів України (таких, як Донбас, Придніпров'я), поширення забруднення не має тут загального, площинного характеру. Однак у деяких його місцях сформувалися стабільні території загрозливого екологічного стану (наприклад, у межах Дрогобицької агломерації – Дрогобич, Борислав, Стебник, Трускавець, де розвинуті гірничохімічна, нафтопереробна, лакофарбова та інші галузі промисловості ставлять під загрозу розвиток рекреаційного господарства; аналогічна ситуація склалася і в межах Львівсько-Волинського вугільного басейну, у зонах впливу яворівського і роздольського ВО «Сірка», калуського ВО «Оріана»).

В останні роки, внаслідок порушення режиму виробничих процесів, у Карпатському регіоні значно зростає загроза виникнення екологічно небезпечних технологічних аварій і катастроф. Крім того, треба рахуватися і з тим, що майже четверта частина його населення проживає в зонах з підвищеним екологічним ризиком функціонування промислових об'єктів, яких у регіоні майже три сотні. За забрудненістю повітря і вод Карпатський регіон займає 4-е, а за забрудненістю ґрунтів

мінеральними добривами і пестицидами – відповідно 1-е й 2-е місця в Україні. Відносно висока забрудненість повітря зумовлена наявністю на його території значної кількості хімічно-агресивних і сировинно-видобувних виробництв. До іншої групи концентрованих шкідливих речовин належать великі міста регіону, де викиди автотранспорту становлять 60 – 70% їх загальної кількості. З огляду на відносно невелику площу міст Карпатського регіону та їх історично щільну забудову, тут вплив цього фактора може бути значно більшим, ніж в індустріальних, але значно просторіших містах Центру, Сходу і Півдня України [1, 2].

Особливу тривогу викликає висока забрудненість ґрунтів регіону мінеральними добривами і пестицидами, якій значною мірою сприяє галузева спеціалізація його сільського господарства на виробництві овочів і технічних культур, а особливо – деяких ранніх сортів овочів і фруктів (ранні сорти капусти, помідор, перцю, суниці тощо – Закарпаття). Великої шкоди довкіллю Карпатського регіону наносить варварське ставлення до основного природного багатства – лісів. Науково необґрунтовані великі рубки лісу в останні століття призвели до зменшення їх площ, порушили вікову структуру, зменшили природний приріст деревини, нанесли шкоду водоутворюючій системі, стали причиною частих стихійних лих (повені, зсуви, селеві потоки, змив родючого ґрунту, буреломи тощо). Поступово Карпатський регіон з «перлини Європи» перетворився в екологічно усереднений регіон техногенно забрудненої України.

Регіональна еколого-економічна політика. Сучасна наука стверджує, що загальна рівновага на територіях, аналогічних Карпатського регіону, їх цілісність і поступовий соціально-економічний розвиток можуть бути забезпечені лише за умови активізації регіональних особливостей та розширення прав і обов'язків регіонів у розвитку продуктивних сил і розбудові соціальної сфери. Це пов'язано з глибокими диспропорціями в соціально-економічному розвитку складових вказаного гірського утворення як у сфері матеріального виробництва, так і у соціальній сфері, специфіці розселення етносу та обумовлено відмінностями в ресурсному, виробничому, інтелектуальному і культурному потенціалах територій, які входять до Карпатського регіону [1, 3].

В основу регіональної еколого-економічної політики закладають [2]:

- ✦ пріоритет загальнонаціональних інтересів – дії всіх суб'єктів регіональної політики потрібно спрямовувати на зміцнення державності України, збереження її територіальної цілісності;
- ✦ законодавче забезпечення прав і повноважень суб'єктів регіональної політики. Політика стосовно регіонів і політика самих регіонів повинна бути регламентована нормативно-правовою базою, дотримання вимог якої є обов'язковою умовою регулювання взаємовідносин між усіма учасниками процесу;
- ✦ поєднання інтересів. Поточні та стратегічні завдання регіональної політики повинні враховувати державні, регіональні та місцеві інтереси,

а її практичне здійснення має усувати можливі суперечності між ними;

- ✦ врахування особливостей регіонів. Це означає потребу диференційованого підходу до регулювання регіональних процесів з урахуванням історичної, природної, соціальної, демографічної та економічної специфіки територій;
- ✦ збалансування критеріїв соціальної справедливості та загальнонаціональної ефективності. Вибір методів і форм державної селективної підтримки окремих територій повинен бути спрямований на вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку регіонів;
- ✦ принцип партнерства, який передбачає необхідність налагодження тісного співробітництва між органами державної влади всіх рівнів та органами місцевого самоврядування, забезпечення політичної стабільності й суспільної злагоди у процесі здійснення національної політики.

Іншими словами, ідеологія сталого розвитку, як глобальна доктрина, ставить перед регіонами завдання зберегти навколишнє середовище шляхом оптимізації суспільних потреб і забезпечення адекватного їм соціально-економічного розвитку.

Концептуальні підходи до сталого розвитку.

У найзагальнішому вигляді, у концепції сталого розвитку суспільства, орієнтованого на оптимальне задоволення потреб людей, забезпечення достатньої якості життя, раціонального використання природних ресурсів і збереження довкілля, основна увага акцентується на створенні таких передумов [3 – 5]:

- ✦ політична система має забезпечити участь широкої громадськості у прийнятті всіх важливих рішень;
- ✦ економічна система повинна вміти організувати розширене виробництво та науково-технічний прогрес на власній основі і забезпечувати збереження еколого-ресурсної бази;
- ✦ соціальна система покликана знімати напруження, що виникають у процесі економічного розвитку;
- ✦ технологічна система повинна стимулювати постійний і ефективний пошук нових оптимальних рішень;
- ✦ владна структура повинна мати гнучкий характер і бути здатною до самокорекцій та самовдосконалення;
- ✦ міжнародна система повинна сприяти розвитку торгових і фінансових зв'язків на взаємовигідній основі.

Основною метою Карпатського регіону при запровадженні концепції сталого розвитку має стати прагнення створити умови для збалансованого розвитку територій, які входять до складу цього міжобласного утворення, і збереження здоров'я людей, які проживають на вказаних територіях. Концентрація на цих пріоритетних складових сприятиме посиленню координації дій органів державної влади, місцевих громад, неурядових структур, підприємств різних форм власності під

час вирішення проблем охорони довкілля та структурної перебудови економіки на даній території.

Механізми запровадження та стимулювання сталим розвитком. Для втілення в життя стратегії сталого розвитку Карпатського регіону необхідно мати такий механізм, який спирається на внутрішні й зовнішні економічні інтереси країни та регіону. Зумовлено це тим, що основною рушійною силою сучасної держави є регіони і тільки комплексність їх розвитку дає змогу забезпечити прогрес у кожній ланці господарства і життєдіяльності людей.

У загальному механізмі стратегії сталого розвитку регіону прийнято виділяти такі напрями його розвитку, як: правові, організаційні, фінансові, економіко-інноваційні, соціальні, екологічні та інформаційні [6, 7]. Основою таких підходів складають організаційний та інституційний механізми.

Організаційний механізм сталого розвитку Карпатського регіону має базуватися на тому, щоб територіальні органи влади були зацікавлені в ефективній роботі всіх підприємств території, незалежно від форми власності, а останні мали відчутну віддачу від комплексності розвитку. Організаційне забезпечення реалізації стратегії передбачає нову систему управління стратегічним розвитком, створення цільової організаційної структури – міжвідомчого органу з реалізації стратегії, покликаної забезпечити консолідацію зусиль різних рівнів управління, приватного сектора і громадськості, а також контроль за реалізацією стратегії з боку першочерговою умовою ефективного державного управління є оптимальне розмежування повноважень між центром і органами місцевого самоврядування.

Висхідний розвиток економіки можливий за умов її інноваційної спрямованості, коли поряд із урахуванням специфічних особливостей регіону та менталітету населення вона стане основою для вирішення економічних, соціальних і екологічних проблем у суспільстві. Тому економіко-інноваційний механізм передбачає застосування такої сукупності організаційних заходів, які б найефективніше сприяли подоланню проблем і спрямовували розвиток регіону в напрямі інноваційно-інвестиційного, високотехнологічного, ресурсощадного й екологічно безпечного виробництва [8, 9].

Важливим аспектом організаційно-управлінського механізму є вдосконалення фінансово-бюджетних відносин між центром і областями, які входять до складу Карпатського регіону, коли вироблення критеріїв і механізмів надання державної підтримки, виконання завдань та пріоритетні напрями стратегії фінансуватимуться за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, а також інших джерел. Під час фінансування заходів з реалізації стратегії сталого розвитку усі виконавці повинні забезпечити виконання запланованих завдань з максимальною результативністю та ефективністю у їх використанні.

Пріоритетним є формування фінансових джерел на основі державно-приватного партнерства. Державна фінансова підтримка регіонального розвитку розглядається як одночасне фінансування з державного та місце-

вого бюджетів. При цьому обсяг коштів з місцевих бюджетів має не зменшуватися у разі фінансування визначених державою пріоритетів у регіональному розвитку. Частка участі місцевих бюджетів у реалізації стратегії визначатиметься з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку регіону.

Інституційне забезпечення. Для більшості регіонів України властивий низький рівень стимулювання сталого розвитку регіону. Однією з найвагоміших причин такого стану є недостатність інституційного забезпечення сталого розвитку регіону.

Під інституційним забезпеченням стимулювання сталого розвитку регіону слід вважати цілеспрямований систематичний вплив державних органів влади, спрямований на забезпечення високих соціальних, економічних та екологічних стандартів існування населення. Цей вплив полягає у використанні нормативно-правової бази та інформаційної бази, а також використовує програмно-технічні комплекси з управління даними [7].

З точки зору стимулювання сталого розвитку регіону «інституції» – це норми, традиції, звичаї поведінки в суспільстві, які забезпечують його поступальний розвиток. Натомість, «інститути» – це закріплення норм і звичаїв у вигляді законів, організацій, установ, що впливають на стан соціо-еколого-економічної рівноваги в умовах стимулювання сталого розвитку регіону.

Для реалізації інституційного потенціалу необхідно виключити нецільове використання інститутів, подолати невідповідності інститутів, трансформувати інституційну систему у визначальний фактор економічного розвитку. У даному випадку зв'язок інституційної системи і сталого розвитку виглядає двояко: не тільки інститути виступають джерелами сталого розвитку, а й самі є результатом сталого розвитку. Інститути можуть бути зовнішніми та внутрішніми. Зовнішні інститути (різноманітні міжнародні організації та фінансово-кредитні установи, що займаються питаннями сталого розвитку) забезпечують активізуючий вплив на розвиток регіональних систем у контексті сталого розвитку через застосування різноманітних форм впливу на регіони. Внутрішні інститути (переважно органи державної та регіональної влади) сприяють стимулюванню сталого розвитку регіону через вироблення внутрішньої мотивації суб'єктів господарювання до активної діяльності, що націлена на досягнення сталого розвитку регіону.

Інституційне забезпечення стимулювання сталого розвитку регіону передбачає:

- ✦ розробку оптимальної політики та вибір інституційних інструментів для реалізації політики стимулювання сталого розвитку регіону;
- ✦ стимулювання заходів, направлених на досягнення сталого розвитку державними та громадськими організаціями в межах країни та міжнародними установами.

Основним змістом інституційних перетворень, направлених на стимулювання сталого розвитку регіону, має бути заходи щодо вдосконалення податкової, бюджетної, інвестиційно-інноваційної політики ресурсо- і енергозбереження, впровадження екологічної техніки і технології.

До інституційних інструментів стимулювання сталого розвитку регіону можна віднести:

- ✦ державне замовлення на високоефективні в екологічному та соціальному плані регіональні проекти і технології – визначення переліку пріоритетних соціально-екологічних проектів, їх фінансування і реалізація заради досягнення сталого розвитку регіону. Основна ціль даного інструменту – стимулювання та розвиток високотехнологічного, енергоощадного, екологічно безпечно-го та соціально орієнтованого виробництва;
- ✦ транскордонна регіональна співпраця у соціальній, економічній та екологічній сферах заради досягнення сталого розвитку регіонів.

У цілому інституційні інструменти направлені на залучення додаткових коштів у для реалізації різноманітних програм і проектів у контексті досягнення сталого розвитку регіону, забезпечуючи при цьому потужну протидію внутрішнім і зовнішнім загрозам у соціальній, економічній та екологічній сферах.

Інституційними інструментами мотивації сталого розвитку регіону можуть бути:

- ✦ угоди про співпрацю між регіональними органами влади та Кабінетом Міністрів України;
- ✦ регіональні програми соціо-еколого-економічного стимулювання – фінансово-нормативні документи, що прийняті і реалізуються з метою стимулювання сталого розвитку регіону за рахунок коштів бюджетів різних рівнів. Інструмент спрямований на створення програми зі стимулювання сталого розвитку регіону, забезпечення необхідних потреб регіону;
- ✦ сталі регіональні позабюджетні фонди – фінансово-організаційні структури, не пов'язані із бюджетами різних рівнів, що задовольняють соціальні, економічні та екологічні потреби регіону. Інструмент націлений на створення постійного джерела фінансової підтримки сталого розвитку на території регіону;
- ✦ PR-акції по пропаганді ідей сталого розвитку регіону – використання агітаційних заходів, направлених на досягнення сталого розвитку регіону. Надзвичайно важливо організувати ефективну інформаційну взаємодію органів влади і територіальної громади, що забезпечує легітимність всіх рішень влади. Громадськість, у свою чергу, впливає на процес планування, бере участь у виконанні програм розвитку, контролює певну діяльність влади. Участь громадськості напряму пов'язана із розвитком основ громадянського суспільства.

Виходячи з цього нами розроблено конструктивну схему управління сталим розвитком регіону (області) на основі формування регіональної компанії управління, яка б функціонувала за відповідною смисловою схемою. Регіональна компанія управління сталим розвитком (РКУ СР) – це об'єднання спеціалістів з різних сфер діяльності: юристів, економістів, фінансистів, інженерів, екологів, менеджерів та ін. Головною метою

РУК СР є організація реального управління державним майном і, як результат, – отримання прибутку та поповнення бюджету області, а також формування і супроводження регіонального замовлення на сталий розвиток. Одним з основних завдань цієї структури є управління підприємствами і організаціями області, які працюють у цій сфері, через механізми дольового капіталу.

Реалізацію функцій РКУ СР пропонується здійснювати у відповідності з існуючим законодавством та під контролем зацікавлених структурних підрозділів обласної державної адміністрації. Крім того, до завдань діяльності Регіональної управлінської компанії сталим розвитком відносяться: формування і проведення єдиної політики сталого розвитку у відношенні до підприємств-виробників, наукової та технічної політики на території Закарпатської області, підвищення ефективності за рахунок реального управління промисловим комплексом області при участі в уставних капіталах суб'єктів господарювання. Принципову структурну схему Регіональної компанії управління сталим розвитком подано на *рис. 1*.

Такі регіональні компанії мали б діяти у всіх областях Карпатського регіону, а їх роботою мала б координувати відповідна міжобласна регіональна компанія.

Стратегія сталого еколого-економічного розвитку Карпатського регіону мала б передбачати, що продуктивні сили, структура економіки, спеціалізація та розміщення виробництв у сучасних умовах повинні якнайтісніше узгоджуватися з наявними ресурсами, продуктивним, відтворювальним і асиміляційним потенціалом

навколишнього природного середовища всіх територій, які входять до складу Карпатського регіону.

ВИСНОВКИ

Стратегія сталого еколого-економічного розвитку Карпатського регіону мала б передбачати, що продуктивні сили, структура економіки, спеціалізація та розміщення виробництв у сучасних умовах повинні якнайтісніше узгоджуватися з наявними ресурсами, продуктивним, відтворювальним і асиміляційним потенціалом навколишнього природного середовища всіх територій, які входять до складу Карпатського регіону. Більше того, рівень та характер використання природних ресурсів, насамперед земельних, водних і мінерально-сировинних, масштаби й напрями вкладення грошей та капіталів, орієнтація техніко-технологічного та організаційного прогресу мають бути узгоджені не лише з поточними, а й з перспективними потребами населення всіх територій, які входять до складу Карпатського регіону. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Долішній М.** Регіональна соціально-економічна політика / М. Долішній // Регіональна економіка. – 1997. – № 2. – С. 16 – 27.

2. **Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку :** монографія / За ред. З. С. Варналя. – К. : Вид-во "Знання України", 2005. – 498 с.

3. **Трегобчук В. М.** Концепція сталого розвитку для України / В. М. Трегобчук // Вісник Національної академії наук України. – 2002. – № 2.

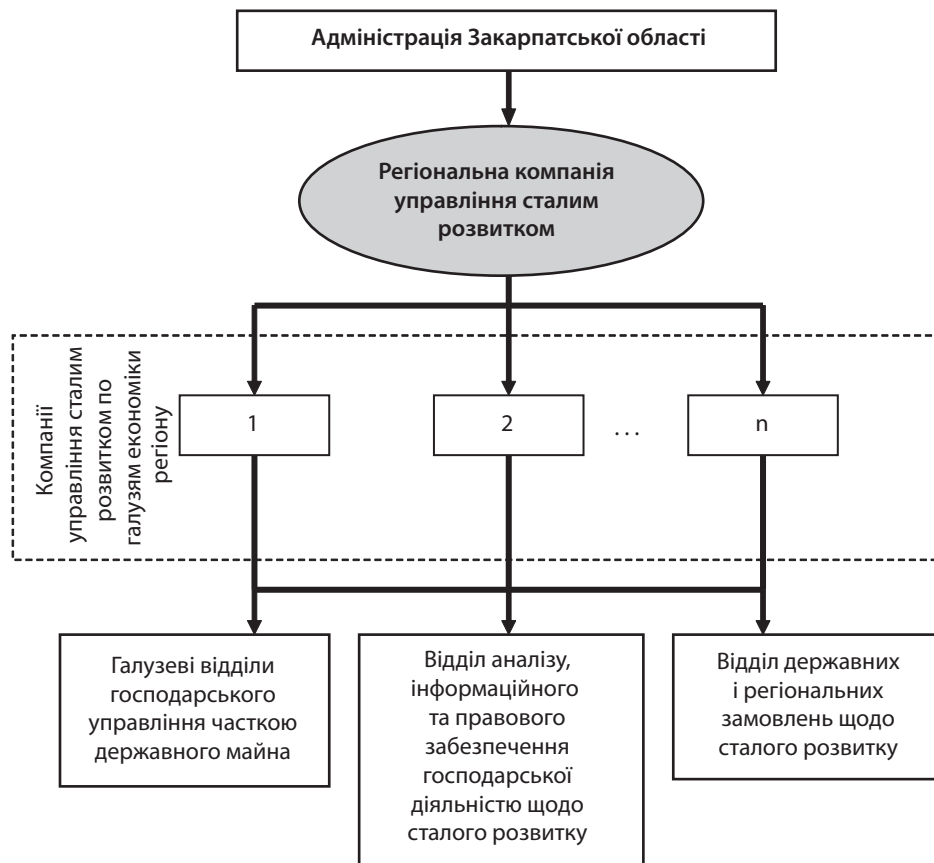

Рис. 1. Структурна схема Регіональної компанії управління сталим розвитком

4. Дорогунцов С. Сталий розвиток: траєкторія можливостей та обмежень / С. Дорогунцов, О. Ральчук // Вісник НАН України. – 2000. – № 8. – С. 3 – 14.

5. Химинець В. В. Еколого-економічні засади сталого розвитку Закарпаття : монографія / В. В. Химинець. – Ужгород, 2004. – 212 с.

6. Герасимчук З. В. Організаційно-економічний механізм формування та реалізації стратегії розвитку регіону : монографія / З. В. Герасимчук, І. М. Вахович. – Луцьк : Вид-во ЛДТУ, 2002. – 248 с.

7. Генціаж Я. Інституційні механізми регіонального розвитку України: шлях до майбутнього / Я. Генціаж, М. Гнидюк // Збірник наукових праць УАДУ. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – Вип. 2, ч. 1. – С. 66 – 73.

8. Саєнко Г. В. На шляху до сталого розвитку економіки: господарський механізм взаємодії / Г. В. Саєнко, О. О. Папаїка. – Донецьк : Вид-во ДонДУЕТ ім. Туган-Барановського, 2005. – 928 с.

9. Бутов А. М. Інноваційна діяльність регіону: теоретичний аспект / А. М. Бутов // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.13. – С. 160 – 166.

REFERENCES

Butov, A. M. "Innovatsiina diialnist rehionu: teoretychnyi aspekt" [Innovation in the region: a theoretical perspective]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 19.13 (2009): 160-166.

Dorohuntsov, S., and Ralchuk, O. "Stalyi rozvytok: traiektoriia mozhlyvosti ta obmezhen" [Sustainable development: the trajectory of opportunities and constraints]. *Visnyk NAN Ukrainy*, no. 8 (2000): 3-14.

Dolishnii, M. "Rehionalna sotsialno-ekonomichna polityka" [Regional socio-economic policy]. *Rehionalna ekonomika*, no. 2 (1997): 16-27.

Herasymchuk, Z. V., and Vakhovych, I. M. *Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm formuvannia ta realizatsii stratehii rozvytku rehionu* [Organizational-economic mechanism of formation and development strategy of the region]. Lutsk: Vyd-vo LDTU, 2002.

Hentsiazh, Ya., and Hnydiuk, M. "Instytutsiini mekhanizmy rehionalnoho rozvytku Ukrainy: shliakh do maibutnyoho" [Institutional mechanisms for regional development in Ukraine: the path to the future]. *Zbirnyk naukovykh prats UADU*, vol. 1, no. 2 (2002): 66-73.

Khymynets, V. V. *Ekoloho-ekonomichni zasady staloho rozvytku Zakarpattia* [Ecological and economic sustainable development of Transcarpathia]. Uzhhorod, 2004.

Rehiony Ukrainy: problemy ta priorityety sotsialno-ekonomichnoho rozvytku [Regions of Ukraine: problems and priorities of socio-economic development]. Kyiv: Znannia Ukrainy, 2005.

Saienko, H. V., and Papaika, O. O. *Na shliakhu do staloho rozvytku ekonomiky: hospodarskyi mekhanizm vzaïemodii* [Towards a sustainable economy: the economic mechanism of interaction]. Donetsk: Vyd-vo DonDUET, 2005.

Trehobchuk, V. M. "Kontseptsiiia staloho rozvytku dlia Ukrainy" [The concept of sustainable development in Ukraine]. *Visnyk NAN Ukrainy*, no. 2 (2002).